

**Social- og
Boligstyrelsen**

Deltagelse i partnerskab om udvikling af Borgeren ved roret – en recovery-orienteret rehabiliterende tilgang

Vejledning til ansøgningsskema

Oktober 2023

Viden til gavn

Indhold

Indledning	1
Partnerskabets formål	1
Målgruppe og ansøgerkreds	2
Indhold i partnerskabsinitiativet	3
Beskrivelse af partnerskabsinitiativet	3
Udvikling af national viden	3
Aktiviteter i partnerskabet, processtøtte og kompetenceudvikling	4
Evaluerings.....	5
Partnerskabets organisering	6
Krav til ansøgningen.....	7
Krav i forbindelse med deltagelse	7
Vurderingskriterier for ansøgningen	7
Praktiske oplysninger	8

Indledning

På det specialiserede voksenområde er flere kommuner i gang med at udvikle deres faglige tilgang til i højere grad at fokusere på det enkelte menneskes indefra-perspektiv; personens håb, drømme, ønsker og ressourcer. I regi af Udviklings- og Investeringsprogrammet er der truffet en politisk beslutning om at udvikle en recovery-orienteret rehabiliterende tilgang, i 2023-2026, som understøtter denne bevægelse blandt landets kommuner.

Social- og Boligstyrelsen ønsker derfor at etablere et partnerskab med en række kommuner om, hvordan tilgangen kan omsættes til praksis på tværs af målgrupperne på det specialiserede voksenområde.

Som kommune kan I nu søge om at blive en del af partnerskabet, som skal udvikle en tilgang inden for handicapområdet og/eller området for socialt udsatte voksne, som bygger på recovery-orienteret rehabilitering. Som en del af partnerskabet vil I få mulighed for at udvikle jeres lokale praksis, bl.a. gennem de erfaringer I gør jer, og gennem den vidensdeling der vil pågå i partnerskabet. Derudover tilbydes I kompetenceudvikling og processtøtte. Partnerskabet vil bestå af en række kommuner, Social- og Boligstyrelsen, en evaluator og ekspertgrupper som sammen skal bidrage til udviklingsarbejdet med at udforme nogle anvisninger til praksis i forhold til borgere med handicap og/eller mennesker i social udsathed.

Partnerskabets udvikling af en tilgang skal bygge videre på otte retningsgivende principper, som er udviklet på socialpsykiatriområdet og har sit afsæt i anbefalingerne fra Hvidbogen for rehabilitering. Tilgangen kaldes for *Borgeren ved roret*. Igennem en årrække er der på socialpsykiatriområdet arbejdet med udviklingen af disse principper samt deres omsætning til praksis. Målet for dette partnerskabsinitiativ er at tage afsæt i dette arbejde og koble det med partnerskabskommunernes erfaringer, metoder og indsatser med recovery-orienteret rehabilitering og modne Borgeren ved roret til handicap- og socialt udsatteområdet.

Social- og Boligstyrelsen bidrager med processtøtte, der samlet består af behovsaflæring, kompetenceudvikling, løbende understøttelse og tværkommunale aktiviteter relateret til udviklingsarbejdet med tilgangen i partnerskabskommunerne. Processtøtten skal både understøtte den lokale udviklingsproces i den enkelte partnerskabskommune og den samlede vidensudvikling i partnerskabet. For at kunne udvikle en fælles tilgang i partnerskabet vil I som partnerskabskommune forpligte jer på at indsamle data og følge de beslutninger, som træffes i partnerskabet.

Vejledningen beskriver aktiviteter og rammer for partnerskabet samt kriterier og praktiske informationer vedrørende ansøgning om deltagelse i partnerskabet.

Partnerskabets formål

Formålet med partnerskabet er at:

1. udvikle og modne de otte principper under Borgeren ved roret på handicap- og udsatteområdet med afsæt i partnerskabskommunernes egne erfaringer, metoder og indsatser med recovery-orienteret rehabilitering

2. skabe et fælles nationalt vidensgrundlag om arbejdet med recovery-orienteret rehabilitering som tilgang på tværs af de to målgrupper (mennesker med handicap og socialt udsatte mennesker).

Partnerskabet skal med ovenstående formål bidrage til en bevægelse mod en samlet omstilling af det specialiserede voksenområde i retning af en recovery-orienteret rehabiliterende tilgang.

Tilgangen forventes at skabe positive resultater i forhold til styrket funktionsevne og selvhjulpenhed for borgere, der er tilknyttet partnerskabskommunens tilbud til voksne med handicap og/eller voksne i social udsathed. Samtidig er der fokus på, at I som kommune får forankret tilgangen som en del af den almindelige drift.

Borgeren ved roret – recovery-orienteret rehabilitering

Borgeren ved roret er en tilgang, som har et målrettet fokus på borgerens potentiale for at leve et så selvstændigt liv som muligt, og hvor borgerens indefra-perspektiv er styrende for tilgangen. Det er således borgerens potentiale og ressourcer, som er udgangspunktet for den sociale indsats, og det er borgerens egne mål, som bliver styrende for den sociale indsats. Dermed har tilgangen fokus på borgerens potentiale og ressourcer frem for borgerens udfordringer. Det betyder også, at der er et styrket fokus på borgerens ansvar og muligheder for selv at deltage aktivt i den sociale indsats.

'Borgeren ved roret' indeholder otte principper udviklet på socialpsykiatriområdet, der bl.a. står på anbefalingerne fra Hvidbog om rehabilitering. Der er tale om følgende otte principper:

1. Tag udgangspunkt i borgernes håb, ønsker og drømme.
2. Fokusér på borgernes ressourcer.
3. Inddrag borgernes netværk og de almene fællesskaber.
4. Mød borgerne med åbenhed, tillid og respekt.
5. Hjælp borgerne så tidligt som muligt.
6. Arbejd koordineret med borgernes samlede livssituation.
7. Følg op, så indsatsen altid er den rette.
8. Brug viden og metoder, der virker.

Målgruppe og ansøgerkreds

Ansøgerkredsen er kommuner, som ønsker at fortsætte en organisatorisk og faglig udvikling og på sigt omlægge til en recovery-orienteret rehabiliterende tilgang målrettet voksne med handicap og/eller voksne i social udsathed. Det vægtes, at kommuner, der søger, allerede har gjort sig erfaringer med at arbejde med recovery-orienteret rehabilitering.

Som kommune søger I ind i partnerskabet under forudsætning af, at I har indgået samarbejde med udvalgte kommunale, regionale og/eller private tilbud til målgrupperne (voksne med handicap og/eller voksne i social udsathed) under SEL §§ 85, 101, 107, 108, 109 og/eller 110.

Indhold i partnerskabsinitiativet

Ved deltagelse i partnerskabet får I som kommune – i samarbejde med de øvrige partnerskabskommuner og Social- og Boligstyrelsen – mulighed for:

- At udvikle egen praksis og styrke det systematiske arbejde med recovery-orienteret rehabilitering
- At modtage målrettet kompetenceudvikling
- At modtage processtøtte til udvikling af egen praksis
- At erfaringsudveksle med andre kommuner om tilgangen
- At indgå aktivt i og bidrage til den læringsproces, der er forbundet med at udvikle tilgangen og dermed bidrage til et fælles nationalt vidensgrundlag

Beskrivelse af partnerskabsinitiativet

I dette initiativ er der fokus på at udvikle og modne de otte principper i Borgeren ved roret på henholdsvis handicap- og udsatteområdet.

Med udgangspunkt i en første vejledningsversion af tilgangen med de otte principper til handicap- og udsatteområdet starter partnerskabet sit udviklingsarbejde. Med afsæt i jeres lokale kontekst skal I udvikle og modne principperne i egen praksis og på den måde bidrage til at kvalificere national viden om arbejdet med tilgangen på tværs af de deltagende partnerskabskommuner og de to målgrupper.

Som partnerskabskommune skal I derfor være indforstået med, at der i partnerskabet træffes fælles beslutninger om, hvordan man i den enkelte partnerskabskommune skal arbejde med tilgangen for at sikre, at der sker en fælles og dermed systematisk vidensudvikling. Den enkelte partnerskabskommune skal således arbejde tæt og forpligtende sammen med Social- og Boligstyrelsen, kompetenceleverandør, evaluator og de øvrige partnerskabskommuner om udviklingen.

Partnerskabsinitiativet indeholder følgende fælles elementer:

1. Udviklingsaktiviteter
2. Processtøtte
3. Kompetenceudvikling
4. Aktiviteter for partnerskabet
5. Bidrag til evaluering

Udvikling af national viden

De kommuner, som indgår i initiativet, får mulighed for at arbejde udviklingsorienteret med Borgeren ved roret og vil samtidig spille en vigtig rolle i at sikre national vidensopbygning til gavn for både målgrupperne og for landets øvrige kommuner. Det er vigtigt, at I har interesse i at indgå i denne proces, hvor den faglige tilgang udvikles og formes i et samarbejde undervejs i projektperioden.

Som partnerskabskommune forpligter I jer derfor til at bidrage til udvikling og opbygning af national viden om Borgeren ved roret, målrettet voksne med handicap og/eller i social udsathed.

Alle udviklingsaktiviteter skal bidrage til udvikling af fælles tværkommunal viden i partnerskabet om tilgangen. Partnerskabet startes op med en indledende periode, hvor aktiviteterne består af en introduktion til partnerskabet og Borgeren ved roret, kompetenceudvikling og en introduktion til dataindsamlingen i initiativet. Herefter vil projektperioden være karakteriseret af gentagne læringsloops, som består af:

- en periode, hvor alle partnerskabskommuner arbejder lokalt med den givne vejledningsversion af Borgeren ved roret
- møde i partnerskabet hvor erfaringer med udviklingsarbejdet drøftes og i fællesskab lægges en plan for det videre arbejde til næste læringsloop.

Aktiviteter i partnerskabet, processtøtte og kompetenceudvikling

Det primære fokus for partnerskabet er at generere ny viden og understøtte udvikling og modning af tilgangen. For at understøtte formålet og samskabelsesprocessen afholdes forskellige aktiviteter, som Social- og Boligstyrelsen, kompetenceleverandør og evaluator faciliterer. Dette drejer sig om aktiviteter relateret til processtøtte, kompetenceudvikling og aktiviteter i partnerskabet.

Aktiviteter i partnerskabet

De fælles aktiviteter i partnerskabet har til formål at sikre videndeling, skabe inspiration og give mulighed for sparring og erfaringsudveksling på tværs af de deltagende partnerskabskommuner, evaluator og med et netværk af referencekommuner, der allerede arbejder med en recovery-orienteret rehabiliterende tilgang, evt. i forhold til andre målgrupper.

De vil bestå af henholdsvis fysiske og virtuelle møder og tilrettelægges under hensynstagen til de involverede.

Gennem hele projektperioden skal I derfor forvente at deltage i et-to fysiske partnerskabsmøder om året samt et endnu ikke fastlagt antal virtuelle møder. I skal som minimum deltage med projektleder og 1-2 repræsentanter fra projektgruppen, herunder relevant ledelsesrepræsentation.

Forventeligt afholdes der opstartsmøde i partnerskabet med fysisk fremmøde i marts 2024. Mødet er obligatorisk. På mødet deltager som minimum leder, projektleder og andre relevante medlemmer af projektgruppen.

Processtøtte

Social- og Boligstyrelsen leverer løbende processtøtte til partnerskabskommunerne. Processtøtten vil forandre sig undervejs i processen, hvilket betyder, at understøttelsen af jeres arbejde med tilgangen har forskellig karakter afhængigt af initiativets faser.

I *den indledende fase* vil processtøtten bygge på en behovsaflæring i forhold til jeres nuværende praksis og de otte principper i Borgeren ved roret. På baggrund af behovsaflæringen vil vi i samarbejde udvikle mål og en plan for, hvordan I kan udvikle og modne tilgangen. Planen danner grundlag for processtøtten fremadrettet. På denne måde sikres det, at der skabes et forløb for den enkelte partnerskabskommune, samtidig med at der

arbejdes ud fra en fælles forståelse af tilgangen og en fælles forståelse for de roller og opgaver, som knytter sig til den lokale udvikling og modning af Borgeren ved roret.

I *den udviklende fase* vil Social- og Boligstyrelsen tilbyde løbende sparring via statusmøder for at understøtte jeres udviklingsarbejde med tilgangen.

I initiativets *afsluttende fase* vil processtøtten understøtte forankringen af tilgangen og udarbejdelsen af en forankringsplan, samt sætte fokus på ledelsens understøttende rolle. Dette vil ske igennem statusmøder og løbende sparring.

Social- og Boligstyrelsens processtøtte vil være af organisatorisk og procesmæssig karakter og vil bestå af både fysiske og online møder med henblik på at understøtte udvikling og forankring i partnerskabskommunen.

Kompetenceudvikling

Social- og Boligstyrelsen tilbyder kompetenceudvikling i recovery-orienteret rehabilitering til partnerskabskommunernes medarbejdere og ledere. Kompetenceudviklingen kan bestå af undervisningsdage og faglig sparring og kan afvikles såvel lokalt som tværkommunalt.

Formålet med kompetenceudviklingen er at gøre jer i stand til at arbejde systematisk, fagligt velfunderet og praksisnært med Borgeren ved roret på hhv. handicap og/eller udsatteområdet.

Som udgangspunkt skal I forvente at deltage i:

- To tværkommunale kompetenceudviklingsdage med deltagelse af projektleder og nøglemedarbejdere fra jeres deltagende tilbud
- Fire dage med lokal kompetenceudvikling med deltagelse af projektleder, relevante ledere og medarbejdere fra jeres deltagende tilbud
- Kompetenceudviklingen vil blive fulgt op af tværkommunale netværksdage.

Transportudgifter afholdes af partnerskabskommunerne. Social- og Boligstyrelsen afholder alle udgifter i forbindelse med undervisning, forplejning og evt. overnatning i forbindelse med dagene.

Evaluering

Udviklingsarbejdet med tilgangen evalueres af VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Formålet med evalueringen er at bidrage til tværgående national vidensudvikling til gavn for danske kommuner. Det betyder, at der i løbet af projektperioden indsamles data, som anvendes undervejs til at udvikle praksis i relation til tilgangen. Evalueringsviden skal herved bidrage til at færdigudvikle handlingsanvisende og konkrete vejledninger til praksis, for hhv. udsatte- og handicapområdet med tilhørende materialer og kompetenceudvikling. Afslutningsvis skal evalueringen danne grundlag for en vurdering af tilgangens implementering, resultater og omkostninger, jf. Strategi for udvikling af den sociale indsats.

Som partnerskabskommune bidrager I løbende med erfaringer og de data, der skal indgå i udviklingen og modningen af tilgangen på handicapområdet og/eller udsatteområdet. De

konkrete aktiviteter i evalueringen tilrettelægges, så de følger udviklingen i partnerskabskommunerne. Det forventes, at VIVE får brug for jeres hjælp til at udvælge medarbejdere, ledere og borgere samt eventuelt pårørende, der kan deltage i interviews undervejs i projektperioden. Ligeledes forventes I at bidrage med data vedrørende borgere og deres forløb samt udvikling og modning af tilgangen, omkostninger mv.

Evalueringen skal medvirke til at drive udviklingen af praksis og løbende give viden til jer som partnerskabskommune og til partnerskabet som helhed. Fokus i evalueringen er derfor løbende at indsamle viden om jeres erfaringer med at udvikle og modne tilgangen igennem læringsloops, som tilpasser Borgeren ved roret til de to målgrupper.

Dataindsamlingen skal følge VIVEs anvisninger. For at lette jeres arbejdsbyrde, tænkes dataindsamlingen så vidt muligt sammen med jeres øvrige registreringspraksis og andre aktiviteter i partnerskabet.

Partnerskabets organisering

Initiativet er forankret i Social- og Boligstyrelsen og gennemføres i et partnerskab med VIVE, en kompetenceleverandør og 4-5 partnerskabskommuner. Dette kan være kommuner, der ønsker at bidrage til udvikling af viden om Borgeren ved roret på handicapområdet eller på udsatteområdet eller en kombination af disse. Som interesseret kommune søger I ind i partnerskabet under forudsætning af, at I har indgået samarbejde med udvalgte kommunale, regionale og/eller private tilbud til målgrupperne under SEL §§ 85, 101, 107, 108, 109 og 110.

For at understøtte lokal, såvel som national vidensudvikling, skal I som partnerskabskommune:

- Udpege en projektleder for den lokale udviklingsproces, som fungerer som bindeled til Social- og Boligstyrelsen, samt beskrive hvorledes projektet er forankret i ledelsen på det/de deltagende tilbud og på forvaltningsniveau
- Etablere en projektgruppe, der som minimum skal bestå af projektansvarlig chef, lokale ledere, projektleder, repræsentant(er) fra udførerleddet og repræsentant(er) for myndighed. Projektgruppen kan derudover med fordel inkludere borgerrepræsentant(er), og andre repræsentanter, som I vurderer relevante. Det anbefales at involvere relevante centerchefer og direktører mest muligt, da Borgeren ved roret som faglig tilgang styrkes betydeligt gennem etablering af en understøttende strategisk ramme
- Etablere en projektorganisering, der understøtter gennemførelsen af den lokale udviklingsproces, fx med etablering af en styre- eller følgegruppe, der sikrer den brede forankring af arbejdet med repræsentanter både fra det strategiske niveau og projektgruppen
- Sikre godkendelse på relevant direktionsniveau eller tilsvarende og forpligte jer til at afsætte de nødvendige ressourcer til at kunne gennemføre udviklingsarbejdet.

Social- og Boligstyrelsen etablerer sammen med VIVE to ekspertgrupper og et referencenetværk med kommuner, der løbende skal bidrage med faglig sparring og kvalificering ind i partnerskabet. Ekspertgrupperne vil bestå af repræsentanter fra forskningsverdenen, kommuner og brugerorganisationer.

Krav til ansøgningen

For at blive en del af partnerskabet, skal I udfylde og sende ansøgningsmaterialet inden for den angivne frist. Kun ansøgere som er inden for ansøgerkredsen og beskriver en målgruppe inden for den angivne ramme, vil komme i betragtning.

Derudover skal I sikre, at følgende to minimumskriterier er opfyldt:

1. At I som kommune ved direktørunderskrift på ansøgningen forpligter jer til at afsætte de nødvendige ressourcer til gennemførelse af partnerskabsinitiativet, jf. ovenstående uddybning.
2. At I som kommune forpligter jer på at etablere en projektgruppe, jf. ovenstående uddybning.

Krav i forbindelse med deltagelse

Den samlede støtte fra Social- og Boligstyrelsen består af processtøtte og kompetenceudvikling. Dette er betinget af deltagelse i udviklings-, netværks- og evalueringsopgaverne. Det er således ikke muligt udelukkende at modtage processtøtte og kompetenceudvikling uden at bidrage til den tværkommunale udvikling i partnerskabet.

Vurderingskriterier for ansøgningen

Jeres ansøgning bliver vurderet i forhold til motivation, parathed og kommunens plan for langsigtet forankring af Borgeren ved roret. Det vil sige, at der i vurderingen af ansøgningen bliver lagt vægt på følgende kriterier:

Kriterium	Uddybning	Vægtning
Kommunens motivation	I ansøgningsskemaet skal kommunen beskrive nuværende udfordringer og styrker i forhold til at arbejde med recovery-orienteret rehabilitering, samt redegøre kort for nuværende praksis og forventninger til, hvad deltagelse i partnerskabet kan bibringe.	Kommuner, som allerede har gjort sig erfaringer med recovery-orienteret rehabilitering, hvilket afspejles i kommunens anvendelse af recovery-understøttende metoder, samarbejdspraksis med borgerne i kommunen mv. vil blive prioriteret. Kommuner, der vurderes at have realistiske målsætninger, vil blive prioriteret.
Kommunens parathed	Kommunen skal beskrive, hvordan det politiske niveau og ledelsen i kommunen forpligter sig på at indgå i partnerskabets arbejde og modtage Social- og Boligstyrelsens processtøtte og kompetenceudvikling, herunder beskrive organisering af kommunens lokale udviklingsproces.	Kommuner, hvor både politikere, ledere og medarbejdere har været informeret og involveret i beslutningen, vil blive prioriteret.
Kommunens målgruppe	Kommunen skal beskrive hvilken af de to målgrupper, de ønsker at arbejde med og igennem hvilke lokale tilbud til denne målgruppe. Der skal angives, hvor mange borgere, der er tilknyttet de involverede tilbud. Det er muligt at arbejde med begge målgrupper samtidigt.	Kommuner, hvor tilbud med større grupper af borgere er tilknyttet (sammenholdt med kommunens størrelse), vil blive prioriteret.

Derudover vil Social- og Boligstyrelsen i udvælgelsen af partnerskabskommuner vægte, at der i partnerskabet kan gøres erfaringer og indhentes viden, der dækker både handicap- og udsatteområdet.

Praktiske oplysninger

Ansøgningsfristen er d. 1. december 2023 kl. 12. Efter denne dato kan ansøgninger ikke fremsendes. Kommunens projektperiode er fra 1.1.2024 til 31.12.2026.

Ansøgningsskema udfyldes og fremsendes elektronisk sammen med relevante bilag til Social- og Boligstyrelsen på følgende e-mail: bvrtilgang@sbst.dk

Eventuelle spørgsmål vedr. ansøgning kan rettes til projektleder Helle Nyhuus på e-mail: heny@sbst.dk

Social- og Boligstyrelsen forbeholder sig retten til at bede om uddybende oplysninger til ansøgningen efter ansøgningsfristens udløb. Ansøgerne kan forvente svar på ansøgningen senest i uge 51 2023.

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk